

# СЕЋАЊА И СВЕДОЧЕЊА

<https://doi.org/10.2298/PKJIF2187133J>

УДК 821.163.41.09 Латјшињски Г.

Оригинални научни рад

Примљен: 1. 9. 2021.

Прихваћен: 30. 9. 2021.

## ГЖЕГОЖ ЛАТУШИЊСКИ (GRZEGORZ ŁATUSZYŃSKI) И СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ

*Гжегож Латјушињски (Grzegorz Łatuszyński, 1933–2020) био је несумњиво један од најбољих пољских преводаца српске поезије XX века. Поред 16 књића песама пробраних аутора, објавио је и двојтомну антологију која представља 155 српских песника. Чак и на основу површине анализе превода може се потврдити изузетна способност Латјушињској да укривши содржавени песнички сензибилитет с филолошком прецизношћу. Гжегож Латјушињски је такође превео два значајна романа (Милош Црњански, Борислав Пекић) као и књићу ирелске између Филија Давида и Мирка Ковача. Сваку књићу превода Латјушињској ираи биографска ситуија песника и најважније карактеристике њиховој ојуса. Осим тоја, преводио је и пољску поезију на српски. Укујна делатност Латјушињској доила се мишћу о оближавању пољских и српских књижевних крутоа.*

У првом таласу вируса корона преминуо је у Варшави Гжегож Латјушињски 27. јула 2020. године. Одлазак активног преводиоца, антологичара, критичара, издавача и новинара изазвао је не само тугу многих пријатеља и познаника,<sup>1</sup> већ и потребу да се сагледа и сабере његов животни опус. Заслуге за развој српско-пољских и пољско-српских контаката сажето је описао у име Друштва књижевника Војводине Јован Зивлак у некрологу под насловон *Одлазак иријатеља српске културе*<sup>2</sup>. Ова тема захтева ипак исцрпније третирање а лично познанство и архивска грађа дозвољава ми да додам неке ситније податке. Сам Латјушињски иде на

---

<sup>1</sup> *Odszedł translatorski gigant* <https://rynek-ksiazki.pl/aktualnosci/zmarl-grzegorz-latuszynskihttp://>, *Grzegorz Łatuszyński: /sppwarszawa.pl/czlonkowie/grzegorz-latuszynski/*, *Bożenna Bojar, Maria i Grzegorz Łatuszyński* *Gazeta Wyborcza* 2021, 03. 12.

<sup>2</sup> *J. Zivlak, Олазак иријатеља српске културе* <https://dkv.org.rs/гжегож-латјушињски-1933-2021/> <https://dkv.org.rs/%d0%b3%d0%b6%d0%b5%d0%b3%d0%be%d0%b6-%d0%bb%d0%b0%d1%82%d1%83%d1%88%d0%b8%d1%9a%d1%81%d0%ba%d0%b8-1933-2020/>

руку истраживачима када уз сваку своју књигу додаје ноту о аутору са списком његових најважнијих дела<sup>3</sup>.

Гжегож Латушињски родио се 9. маја 1933. на североисточним крајевима предратне Пољске који сада припадају Белорусији, у близини Мицкјевичевог Новогрудка. Са породицом је био 1946. пресељен у Пољску. У детињству похађао је школе са наставом на пољском, руском и белоруском језику. Матурирао је у Груђондзу, после је студирао полонистику и бохемистику у Варшави. Славистичке студије допуњавао је најпре у Загребу, а од 1960. у Београду, где је три године био лектор пољског језика на Београдском универзитету а такође дописник дневника „Живот Варшаве” („*Życie Warszawy*”). Затим је радио као културни аташе у пољској амбасади у Београду. Овај први боравак у Југославији трајао је више од девет година током којих је ушао у уметничке и књижевне кругове југословенске престонице и других културних центара и тиме определио свој даљи животни пут.

У Архиву који је оставио мој отац, професор Вроцлавског Универзитета, Марјан Јакубјец (1910–1998), налази се преписка Латушињског са њим. Из првог писма датираног 16. августа 1959. сазнајемо да је млади слависта из Варшаве на предлог мог оца добио од пољског Министарства високог школства једногодишњу стипендију у Загребу. Циљ је био да студира југословенске језике и књижевности, а у даљој перспективи – да напише докторску дисертацију. У наредним писмима Латушињски описује свој боравак у Хрватској, учешће у универзитетским предавањима, контакте са професором Ивом Франгешом и пре свега – рад у библиотекама, многе лектуре, сакупљање материјала за тезу. Види се из ових писама и копија званичних извештаја писаних за Министарство (копије је Латушињски слао своме ментору, мом оцу) како се у дискусијама конкретизује тема о Мирославу Крлежи и како се проширује знање о савременом културном а нарочито књижевном животу Загреба и читаве Југославије. У писму из марта 1960. први пут помиње се могућност рада на Београдском универзитету као лектора за пољски језик: „bardzo bym chciał zabezpieczyć sobie jeszcze dwa lata w Jugosławii – wtedy byłbym spokojny, że zdążę wszystko zrobić”<sup>4</sup>. И даље: „Jestem przekonany, że lektorat pozostanie dla mnie tylko tą dodatkową pracą i nie przeszkodzi w realizacji zasadniczych planów”<sup>5</sup> – напредовању у научном раду. Последње писмо сачувано у Архиву, датирано 31. 08. 1960,

<sup>3</sup> Нпр. у *Анџолоији српској њеснишйва 20. века* иста Нота о аутору налази се у оба тома. Обимне информације такође у Википедији: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Grzegorz\\_%C5%81atuszy%C5%84ski](https://pl.wikipedia.org/wiki/Grzegorz_%C5%81atuszy%C5%84ski)

<sup>4</sup> [баш би хтео обезбедити још две године у Југославији – био бих миран да ћу успети све да урадим].

<sup>5</sup> [уверен сам да ће лекторат остати за мене само додатан посао и неће сметати у реализацији основних планова].

доноси информацију о позитивној одлуци Министарства. Одјек ових догађаја налазимо у збирци песама Латушињског *Твој тиренушиак* (*Twoja chwila*) из 2012. године: прво у песми *Заїреб* помињу се са симпатијом и поштовањем имена загребачких филолога, а у песми *Београд* сећање на професора Јакубјеца. Врло вероватно звучи његов савет који је упутио младом слависти: „Jeśli chce pan coś zrobić – /radził mi wybitny polski slawista,/ profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, / Marian Jakóbiec – niech pan zostanie w Zagrzebiu,/ tam jest twórcza atmosfera./ W Belgradzie można się jedynie bawić./ W Belgradzie najlepsze pomysły / roztrwoni pan w knajpie przy winie.”<sup>6</sup> Из перспективе преко шездесет година може се рећи да се баш у овом времену кристализовала главна стваралачка идеја Латушињског: не научног већ преводачког и популаризаторског рада. И можда се десило боље што није послушао свог ментора и одустао од научног рада јер је његов животни опус имао много шири одјек.

После повратка у Пољску радио је као новинар, уредник у Министарству културе и уметности, у Главној управи кинематографије, као уредник у издавачким кућама, у Филмској групи „ТОР”, у филмском часопису „Студио”. Истовремено је сарађивао са југословенским књижевним листовима, где је објављивао текстове о пољској књижевности и преводе. Од 1975. године бавио се само књижевним, преводачким и новинарским пословима. Заједно са супругом, Маријом Сивковском, покренуо је 1993. године издавачко предузеће „Агава” [Oficyna Wydawnicza „Agawa”] које има велике заслуге у издавању балканских књижевности и младих пољских аутора.

Први преводачки кораци Латушињског везани су за чешку књижевност; од 1962. до 1975. године је објавио преводе шест романа (чији аутори су: Јан Вајс, Рудолф Ветишка, Војта Ербан, Донат Шајнер, Владислав Ванчура) и превод монографије о Махомету. Седамдесетих година појављују се преводи југословенских аутора: Анђелка Вулетића (*Девејо чудо на истоку*, касније и друга дела овог аутора), Бранка Шемена, Дервиша Сушића (*Ја, Данило* и *Данило у сјау мирно*). У заслужној серији „Библиотека Југословенска” („Biblioteka Jugosłowiańska”) штампан је 1981. превод прве књиге *Сеоба* Милоша Црњанског. Кад сам почетком овог века питала Латушињског да ли можемо рачунати на превод друге књиге (раније се говорило да има неких проблема са цензуром), одговорио је да га више привлачи превођење поезије. Свакако има још прозе у преводачком опусу: то је *Ходочашће Арсенија Њејована* Борислава Пекића (*Pielgrzymka Arseniego Njegovana* 1985), и у сарадњи са супругом Маријом Сивковском преписка Филипа Давида и Мирка Ковача *Књија*

<sup>6</sup> [Ако хоћете нешто урадити, останите у Загребу, тамо је стваралачка атмосфера. У Београду се само игра, у Београду разбаците најбоље идеје у кафани уз вино] G. Łatuszyński, *Belgrad* [y:] *Twoja chwila*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2012, 104.

иисама 1992-1995. којој је дао пољски наслов *Kad цвећа зло* (*Kiedy kwitnie zło*, 2001). У међувремену објавио је књигу посвећену југословенској прози *У свету њроклејника* (*W świecie wyklętych*, 1997), у којој се бави пре свега српским писцима као што су Милош Црњански, Добрица Ћосић, Борислав Пекић, Данило Киш, Миодраг Павловић, Биљана Јовановић, Милисав Савић, Момо Капор.

Интересовање за поезију југословенских народа није било случајно: Латушињски је сам био песник. Објавио је на пољском шест књига својих песама у којима су се често појављивале југословенске теме. Последња збирка, из 2017, има наслов *Прозор на Јуї* (*Okno na Południe*). У душој песми *Belgrad* из поменутој раније збирке *Твој ѡренућак* (*Twoja chwila*, 2012) поред заноса атмосфером београдских улица, паркова и кафана песник помиње низ имена својих многих српских пријатеља – књижевника, уметника, критичара и слависта са којима се дружио дуге године. Током Београдских међународних сусрета писаца 2006. испред Десанкиног споменика у Ваљеву читао је на пољском песму упућену „првој дами српске поезије”: „Desanko, wróć do nas w wierszu/ i otwórz nasze oczy, otwórz nasze serca [...], żeby zabiły/ rytmem serca./jakie miałaś/ dla ludzi i/ spraw ludzkich”<sup>7</sup>. Писао је такође песме на српском: 2013. године објавио је у Подгорици збирку *Живој у ѡјесми*, а 2016. у Београду збирку *Бонжур Мадам де Помјадур*. Као песник и преводилац Латушињски је учествовао у песничким сусретима и фестивалима у Загребу, Струги, Београду, Сарајеву, Мостару, Љубљани и Подгорици.

У преводилачком опусу Латушињског најзначајније место заузимају антологије песама у којима је доказао своје импозантно знање и преводилачки таленат. У читавој серији антологија прва је антологија српског песништва ХХ века<sup>8</sup>, која обухвата 155 аутора и подељена је на два обимна тома (укупно 1124 странице) под заједничким насловом *Сви ѡренуци су ѡу и нишћа не ѡресћаје га буђе* (*Wszystkie chwile są tu i nic być nie przestaje*). Ове речи цитат су из последње песме читаве антологије. Најмлађа ауторка у њој, Ана Думовић (рођена 1981) остаје, према Латушињском, под утиском Милоша Црњанског, а његове песме отварају антологију. У првом тому под насловом *У сенци рајшова и ѡијализама* (*W cieniu wojen i totalizmów*) нашли су се песници који су, као Црњански, дебитовали током Великог рата и преживели Други светски рат, бар као деца као нпр. Радомир Андрић – укупно 75 имена. Други том под насловом *С колена на колена* (*Z pokolenia na pokolenie*) обухвата 80

<sup>7</sup> [Десанко, врати се нама у песми и отвори наше очи, отвори наша срца (...) да би куцнуле у ритму срца које си имала за људе и људска посла”]G. Łatuszyński, *Do Desanki Maksimović [y:] Twoja chwila*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2012, 111.

<sup>8</sup> G. Łatuszyński, *Wszystkie chwile są tu i nic być nie przestaje. Antologia poezji serbskiej XX wieku*. Wybór, przekład, wstęp i posłowie Grzegorz Łatuszyński. Oficyna Wydawnicza „Agawa”, Warszawa 2008.

имена песника рођених после Другог светског рата: неки су преживели прво бурну уобичајену револуцију 60-их година, а после сви – рат у деведесетим годинама. Сваком аутору следи кратка биобиблиографска белешка на крају тома. У уводу до првог тома Латушињски је описао своје дугогодишње интересовање за песништво југословенских народа, транслатолошке борбе и задовољство постигнутим резултатима. На крају другог тома налази се обиман есеј (30 страна) о главним токовима развоја српске поезије у XX веку показаним у ширем европском контексту не само књижевном већ и филозофском, историјском и политичком. Узорно припремљена антологија привлачи пажњу корицама на којима су смештена два фрагмента слике Оље Ивањицки *Сйлав Мегузе шрећеи миленијума (Prom Meduzy trzeciego tysiąclecia)*.

Обимну рецензију *Анџолоџије* штампао је исте године у пољском тромесечном часопису „Оток” („Wyspa”) Пјотр Мативјецки, пољски песник и критичар; преведена на српски нашла се у „Књижевним новинама” под насловом *Уобразиља и рай*<sup>9</sup>. Пољски есејист са заносом представља „монументалну колекцију српске поезије XX века”, која је раније била слабо позната. „У лектиру улазиш као у фасцинирајући лавиринт, откриваш изненађења, чујеш интригирајуће одјеке из мноштва европских поетика, задржаваш се у усхићењу над појединим песницима, тражиш сродност и спор међу њима. Ова радост, коју даје српска антологија, најважнија је корист за читаоца, а Гжегож Латушињски урадио је све да би нас отворио на ову радост”. Да би ова радост могла да се испуни потребан је био талентован преводилац. Латушињски „налази у пољском језику одговарајуће резонанце, а често, вешто провлачећи се између пољских модерних поетика, ствара свеже, изненађујуће песничке тоналитете. Као преводилац он је оригинални, аутентични пољски песник (подвукла МЈС). Зна да пренесе исто тако мекоћу лирских напева, као и грубу нежност упрошћавајућих мушких рима.”

Припремајући *Анџолоџију*, приређивач је био приморан не само на избор имена аутора већ и количину представљених текстова. Латушињски је увек подвлачио да је то радио по својој вољи и укусу. У *Анџолоџији* највише места добили су Милош Црњански са 17 песама, Васко Попа са 16 и Десанка Максимовић са 15. Песме других аутора преводилац је морао издвајати из већег броја, али благо сакупљено за антологију није могло остати у фиоци. У наредним годинама штампан је низ песничких свезака српских аутора који су – према преводиоцу заслужили засебно интересовање. Између 2008. и 2019. године у издавачкој кући „Агава” појавили су се још шири избори песама Стевана Раичковића, Васка Попе, Милоша Црњанског, Јована Зивлака, Десанке Максимовић, Адама

<sup>9</sup> P. Matywiecki, *Wyobraźnia i wojna Wyspa* nr 6, 2008. Књижевне новине [http://www.amika.rs/knjizevne\\_novine/Decembar08.htm](http://www.amika.rs/knjizevne_novine/Decembar08.htm)

Пуслојића, Душка Новаковића, Радомира Андрића, Драгана Драгојловића, Нине Живанчевић. Поред аутора који су били представљени у *Антилооџији*, текстове преведене на пољски у засебним свескама добили су Јовица Ђурђић, Никола Вујчић, Славомир Гвозденовић и Јеврем Брковић. Свака књижица песама садржи информације о аутору и у поговору кратке карактеристике његовог опуса. Укупно рачунајући, Латушињски је приближио пољским читаоцима скоро 160 српских песника XX и XXI века и штампао 2015. књигу есеја *О српској њоезији XX века и савременој (O serbskiej poezji XX wieku i współczesnej, 168 страна)*, знатно проширену у односу на ранији есеј у *Антилооџији*.

Наредних година појавиле су се још две велике антологије: 2009. *Речи које не сјавају (Słowa, które nie śpią)*, антологија црногорске поезије XX века која обухвата 46 песника и поред превода саржи увод и биографске белешке о сваком аутору (укупно 270 страна) и 2010. *У жези сунца и ноћном хладу (W skwarze słońca, w chłodzie nocy)* – антологија хрватске поезије XX века са преводима 133 аутора такође са уводом и биографским нотама песника (933 страна). Засебно у облику књиге штампане су *Црногорске климе. Књижевно и новинарско разгледање (Czarnogórskie klimaty. Ogląd literacki i dziennikarski, 2016)*.

Велика преводилачка достигнућа Латушињског могу и треба да буду предмет транслатолошке анализе; мали део овог посла – преводе песама Десанке Максимовић – представила сам у чланку *Песме Десанке Максимовић у Пољској*<sup>10</sup>. Прва у Пољској обимна збирка Десанкине поезије<sup>11</sup> почиње уводом под значајним насловом *Прва Дама српске њоезије*; карактеристика песничког пута и главних тема њених песама послужио је као увод у преводе. Ситна одступања од оригинала ни у ком случају не умањују вредност читаве едиције. Једино што педантни филолог-слависта може преводиоцу замерити то је недостатак оригиналних наслова песама и понекад недостатак ширег објашњења контекста (нарочито за текстове из циклуса *Тражим њомиловање*). Без сумње је преводилац успео доказати да је Десанка најважнија српска песникиња XX века, да припада кругу Великих Дама словенске поезије као што су Вислава Шимборска, Ана Ахматова и Елисавета Багрјана које су успеле повезати женску осећајност са дубоким универзалним промишљањима, а Латушињски као преводилац успео је повезати песничку осећајност и филолошку солидност.

<sup>10</sup> M. Jakóbiec-Semkowowa, *Песме Десанке Максимовић у Пољској. „Упоредна књижевност 5” Српска књижевност 20. века: њоеџика ѡревођења и њѡтеркултурно истраживање*. [ред.:] Кринка Видаковић-Петров. Београд 2016, 183–194.

<sup>11</sup> D. Maksimović, *Poezje. Wybór wierszy, przekład i posłowie Grzegorz Łatuszyński*. Oficyna Wydawnicza Agawa. Warszawa 2013.

Као новинар који је дуге године проживео у Југославији Латушињски је више пута приближавао Пољацима многе проблеме југословенских народа, публиковао је интервјуе и анализе у разним новинама и листовима (као нпр. „Gazeta Wyborcza”, „Słowo” „Literatura”, „Polityka”, „Tygodnik Solidarność”). Није могао ћутати у бурним деведесетим годинама: 1997. штампао је књигу *Балканско њроклейсџиво* (*Balkańskie przekleństwo*). Књига се састоји од три дела под насловима *Данас*, *Јуче*, *Некага* (*Dziś, Wczoraj, Niedyś*) и доноси интервјуе са истакнутим личностима из света политике и културе (са Милованом Ђиласом, Владимиром Дедијером, Мирком Ковачем, Добрицом Ђосицем, Слободаном Селенићем), а такође и текстове самог Латушињског. Иако је данас политичка ситуација на југословенским земљама потпуно другачија, књига је доказ солидног знања историјског контекста драматичних збивања и искрене пријатељске бриге.

У преводилачком и популаризаторском радом испуњеном дугом животу Гжегожа Латушињског битну улогу одиграло је успостављање пољско-српске сарадње. Престижна дужност председника Варшавског одељења Друштва писаца Пољске давала је могућност организовања узајамних посета српских и пољских писаца, представљања књига, учествовања у међународним фестивалима. За заслуге у целокупним књижевним и издавачким делатностима министар културе Републике Пољске одликовао је 2019. године Гжегожа Латушињског престижном сребрном медаљом *Gloria Artis*.

Промовисању пољске савремене поезије у Србији послужиле су две антологије превода пољских песника. Прва од њих – *Живимо на речима. Антилоогија пољске савремене поезије* – штампана је у Новом Саду 2012. године у издању Друштва књижевника Војводине и садржи преводе 12 пољских песника, друга – много обимнија – представља 100 пољских песника у част стоте годишњице поново стечене независности Пољске (1918). Књига је изашла почетком 2019. у Панчеву.

Преводилачки и популаризаторски рад Латушињског није остао незапажен у Србији. Доказ стеченог признања био је избор на почасног члана Удружења књижевника Србије и Друштва књижевника Војводине. Године 2014. добио је *Захвалницу* Српске Амбасаде у Пољској за дугогодишњи рад на промовисању Србије и њених историјских, културних и уметничких вредности, а посебно у области превођења, а у јануару 2020. амбасадор Републике Србије у Варшави Никола Зуровац уручио му је Златну медаљу за заслуге које му је признао председник Александар Вучић. Извештај са ове свечаности у часопису *PODGLĄD* почиње речима које нека послуже као поента: „Są ambasadorowie, którzy pracują poza kadencjami. To ambasadorowie słowa: poezji i prozy. Jednym z nich

jest Grzegorz Łatuszyński, który w Polsce pełni rolę honorowego ambasadora poezji serbskiej, a w Serbii ambasadora poezji polskiej”<sup>12</sup>.

**Milica M. Jakóbiec-Semkowowa\***

Uniwersytet Wrocławski  
Instytut filologii słowiańskiej  
Pocztowa 9  
53-313 Wrocław

### Сличица са Калемегдана

Гжегожа Латушињског нисам познавала лично али добро сам знала ко су он и његова супруга Марила. Једног септембарског дана шетала сам се по Калемегдану и спазила сам како се узајамно слика један пар. – Хоћете ли да вас сликам заједно? – Дивно, хвала. Кад сам са његовим фотоапаратом у руци отишла пар корака ради боље перспективе, чула сам да међусобно не говоре српски. – Који језик сам чула? – питала сам. – Пољски. – Значи можемо слободно разговарати нашки. И следи читава серија узајамних питања. – Шта радите у Београду? – Издавачка посла – Вукове дане. А Калемегдан? – најлепше место на свету, увек ту долазимо. И тек тада следи узајамно представљање, велико узајамно изненађење. Тако је почело наше познанство, дуги разговори у Београду, преписка и размена књига.

Милица М. Јакобјец-Семкова

---

**Кључне речи:** Гжегож Латушински, српска књижевност, поезија, превод

Milica M. Jakóbiec-Semkowowa

### GRZEGORZ ŁATUSZYŃSKI AND SERBIAN LITERATURE

Grzegorz Łatuszyński (1933-2020) was undoubtedly one of the finest Polish translators of 20<sup>th</sup> century Serbian poetry. Apart from 16 volumes devoted to poems by selected authors, he also published two-volume anthology presenting poems by 155 Serbian poets. Even an on

---

<sup>12</sup> [Постоје амбасадори који раде изван мандата. То су амбасадори речи: поезије и прозе. Један од њих је Гжегож Латушињски, који у Пољској врши дужност почасног амбасадора српске поезије, а у Србији – амбасадора пољске поезије.] PODGLĄD – Kwartalnik literacki OW SPP nr 1 (20) • 2020, 7.

\* milicasemkow@wp.pl



surface analysis of the translations proves Łatuszyński's ability to combine his poetic sensitivity with philological precision. Grzegorz Łatuszyński also translated two important novels (by Miloš Crnjanski and Borislav Pekić) as well as a book of letters by Filip David and Mirko Kovač. Each volume of Łatuszyński's translations is accompanied by a biographical profile of the poets and some characteristics of their work. Another aspect of Łatuszyński professional profile is essay writing and journalism. Besides, he translated Polish poetry into Serbian. All Łatuszyński's professional activities has led to a closer cooperation between Polish and Serbian literary circles.

[Прилог]

Српска књижевност у преводима Гжегожа Латушињског  
(књиге)

- M. Crnjanski, *Wędrówki*. Wydawnictwo Łódzkie. Łódź 1982 i Wydawnicza „Agawa” Warszawa 2010.
- B. Pekić, *Pielgrzymka Arsenjega Njegovana. Portret*. Państwowy Instytut Wydawniczy Warszawa 1985.
- F. David, M. Kovač, *Kiedy kwitnie zło* (z Marylą Siwkowską) – księga listów, tłumaczenie z serbskiego i chorwackiego. Oficyna Wydawnicza „Agawa” Warszawa 2001.
- Wszystkie chwile są tu i nic być nie przestaje*. Antologia poezji serbskiej XX wieku. T. 1–2. Wybór, przekład, wstęp i posłowie Grzegorz Łatuszyński. Tom 1, *W cieniu wojen i totalizmów*. Antologia, str. 590, Tom 2, *Z pokolenia na pokolenie. Panorama nowej poezji serbskiej*, str. 524. Oficyna Wydawnicza „Agawa”, Warszawa 2008.
- S. Raičković, *Otwieranie ciszy*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2008.
- J. Đurđić, *Gwiazdy na wezglowiu*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2009.
- V. Popa, *Źródło żywego słowa*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2011.
- J. Đurđić, *Deszcz i źdźbła* – dwujęzyczny wybór wierszy. Oficyna Wydawnicza „Agawa” 2013.
- M. Crnjanski, *Poezje*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2012.
- J. Zivlak, *Szczeliny czasu*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2012.
- N. Vujčić, *Cisza w kamieniu*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2013.
- D. Maksimović, *Poezje*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2013.
- A. Puslojić, *Życie ze snu utkane*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2014.
- D. Novaković, *Zmęczeni muzykanci*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2015.
- R. Andrić, *Na błyszczącym ostrzu*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2016.

- D. Dragojlović, *Słowa w ciszy*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2016.
- N. Živančević, *Epitalamium*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2016.
- S. Gvozdenović, *O białym Bizancjum ci opowiadam*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2017.
- J. Brković, *Poezje*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2017.
- D. Dragojlović, *Przywoływanie Boga*. Oficyna Wydawnicza „Agawa”. Warszawa 2019.